

№ 47 (25776)

РÆСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издаётся с 14 марта 1923 года

2023 азы 22 марты — тæргæйтты мæйы 22 бон, æртыццæг

Аргъ 10 сомы

КÆСУТ НОМЫРЫ:

2 АЕНАЕНИЗДЗИНАД
Сывæллоны хъомылад...

3 ЮБИЛЕЙ
Хуыздæр хæрзиуæг — адæмы арфæтæ

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Футбол

Йæ тыхы бацыд

Æмгъуыдæй раздæр фæлварæнтæ

Цæгат Ирыстоны дар æппæт бæстæйау æмгъуыдæй раздæр йæ тыхы бацыд Иумæйаг паддзахон фæлварæнтæ дæттыны хъуыдаг. Республикæйæ дзы архайыцц 49 рауагъдони, уыдонæн сæ фылдæр сты, фарон фæлварæнтæ чи нæ радта, уыдон.

Уырыссаг æвзаг дæттыцц 25 рауагъдони, 17 — профилон математикæ æмæ æхсæнадзонинадæй, 14 — историйæ, 11 — биологийæ, 9 — химийæ, 8 — англисаг æвзагæй, 6 — информатикæ æмæ ИКТ-йæ, фæйнæ 4 — литературæ æмæ физикæйæ. Æмгъуыдæй раздæр фæлварæнтæ дæтдысты 20 мартыйæ 19 апрелмæ сæрмагонд пункты, скодтой йæ Дзæуджыхъæуы 47-æм स्कылайы биндурыл.

Æппæт кълæстыл æххæссы видеоцæстдарды арфæлгæст, фæлварæнты пайда кæныцц Интернеты хызы куыстытæ технологон æгъдауæй бадæттыны фæрцы. Ахуырад æмæ наукæйы министрæд æппæт фадæттæ дæр скодта, цæмæй Иумæйаг паддзахон фæлварæнтæ æнæхъуылымпытæй ацæуой.

Министрæды ахуырад хæрхæддзинады хайады размонæг **Дзæлиаты Альбино**æ куыд радзырдта, арфæмæй фæлварæнты архайæг специалисттæ цæттæдзинад райстой æппæтуæрæсеон тренингты. "Кæд, мыйаг, фæлварæнты рæстæг исты аипдзинæдтæ фæзына, уæд ныйларджыты бон у информацийы центрмæ бадзурын", — фæбæрæг кодта министрæды кусæг.

Æмгъуыдæй раздæр фæлварæнтæ райдыдтой географи æмæ литературæйæ, хъуыддæгтæ куыд конд цæуынц, уымæ йæ хъус æппынæдзых дары Ахуырад æмæ наукæйы министрæд, ис дзы æхсæнадон цæстдарджытæ студенттæй. Фæлварæнты бæрæггæнæндæттæ 31 мартыйæ 3 апрелы. Иннæ фæлварæн, уырыссаг æвзагæй, уыдзæн 23 мартыйы. Ахуырад æмæ наукæйы министрæд Иумæйаг паддзахон фæлварæны тыххæй куыс комкоммæ бастдзинады телефон: **53-49-40**.

ГЕЛÆУТЫ Наталья

Къамисæй

Карз тох — наркотикты æнæзакъон зилдужимæ

Фарон республикæйы наркотиктæ цы уавæр сæвæрд, уый равазыны тыххæй РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНАЙЛО скодта Наркотикты ныхмæ къамисы æмбырд. Йæ разамонæг Луизæ ЛЕБЕДЕВА куыд радзырдта, арфæмæй, 2021 азымæ абаргæйæ, фарон уавæр сæвæрдæр нæ рауад.

"Наркомани"-йы низ фыццаг хатт кæмæ сардтой, ахæмты 79-æй сæвæрдтой хыгъды (2021 азы — 50), "зианхæссæг наркотикон фæрæзæй чи пайда кæны", уыдон уыдысты 108 адæймаджы (2021 азы — 116). Наркотиктан дæлбар чи у, уыдон сты 774 адæймаджы, уый, 2021 азымæ абаргæйæ, у 13 адæймаджы фылдæр.

Луизæ Лебедева куыд радзырдта, арфæмæй зианхæссæг наркотикон

фæрæзæтæй чи пайда кæны, уыдон сты 2008 адæймаджы, рынчынты ныхмæ муниципалон къадæр фæцис. "Статистикæйыл рынчынты бæрцæвæрдæм зыны, фæлæ уæддæр кæй рабæрæг вæййынц, уый хорз у. Дзæбæх сæ кæнæм. Рынчын барвæндонæй наркоманиæ йæхи дзæбæх кæныныл куы сразы вæййы, нырмæ нæм ахæм фæтк куы", — загъта аппараты разамонæг.

Фарон наркотикты æнæзакъон зилдужимæ баст фыдракæндтæ сарæзтой 823 адæймаджы. Æнæзакъонæй наркотикты зилдужимæ баст административон барæдхæлдтæ сарæзтой 1057 адæймаджы. Сергей Менайло бафæдзæхста республикæйы муниципалон скондты разамонджытæн, наркотикты ныхмæ муниципалон къамисы сæрдæртæн, цæмæй ацы бæрæггæнæнтæй хатдзæгтæ скæной, уавæр фæхуыздæр кæныны мадзæлттæ рæгъмæ рахæсдой.

Мидхуыддæгты министрæд хуамæ æппæт барæдхæххæнæг оргæнтæм йæ куыст фæтхджын дæр кæна наркотикты

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

Æмбырд

Кад — раздæры æмæ абоны хæстонтæн

Ныронг Дзæуджыхъæуы цуай-цу уынты фæнæн уыд Фыдыбæстæйы Стыр хæсты архайджыты нывтæ сæ нæмтæ æмæ мыггæттæ.

Амæй фæстæмæ та сæ фарсмæ фæзындзысты Украинæйы сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджыты стыр къамтæ дæр.

Уый тыххæй ныхас цыд нæ республикæйы Хицауады æмбырды.

— Уыцы хæстонтæ æнæмæнг бахæссын хъæуы акци "Æнæмæлгæ полкъ"-мæ дæр. Уый тыххæй фембæлын хъæуы 58-æм æфсады разамындимæ æмæ куыд хуыздæр у, ахæм уагыл бацæттæ кæнын Уæлахизы парадмæ. Кæй загъын æй хъæуы, техникæ дзы бирæ нæ уыдзæн, æфсæддонтæ дæр, раздæрымæ абаргæйæ, къаддæр, — загъта Сергей Менайло.

Нысангонд куыд цæуы, арфæмæй Уæлахизы парадæ архайынмæ ацы аз æрбахондзысты кадеты кълæсты хъомылгæнинæгтæ.

ГУКАТЫ Жаннæ

Æхсызгон цау

Экскурсийы — трамвайты

Дзæуджыхъæуы та райдыдтой трамвайтытæ экскурситæ аразын.

Фыццаг ахæм балцы ацæуыны бар æрхаудта Луганскы горæтæй сывæллæттæм. Уый фæрцы уыдон базондзысты бирæ ног хабæртæ Дзæуджыхъæуы, стæй Ирыстоны историйæ, йæ абоны цардæй.

Уый фæстæ та трамвайыл экскурсийы ацъудысты 50 скъоладзауы нæ горæты скъолауы. Ахæм экскурситæ цæудзысты суанг сæрды фæстаг бонтæм.

ГАСАНТЫ Валери

Конкурс

Æнтыстджын архайг

Цæгат Ирыстоны миæвæрттæ æнтыстджынæй архайдтой курдиатджытæ фæсивæды сгъухтдзинæдты æппæтуæрæсеон конкурсы.

Цæгат Ирыстоны Æрыгон иртасджыты 20-æм республикон конкурс "Наукæмæ къæлхæн"-ы бæрæггæнæнтæ ныймагæйæ, Хъæбæлæты Билары номыл Сывæллæтты фæлдыстады республикон галуан ахуыргæнæндæтты 18 миæвæрæй сарæзта делегаци курдиатджын фæсивæды сгъухтдзинæдты æппæтуæрæсеон конкурс "Уæрæсейы национ хæзнатæ"-йы архайынæн.

Амынд галуаны директоры хæдывæг **Хохойты Альбино**æ æмæ уæлæмхасæн ахуырады педагог **Бутаты Зæринæ**æ æрлæууыдысты делегацийы сæргы. Конкурсы уыд астрономийы, космонавтикæйы, авиационнады, этнографийы, политиртасынады, цардархайдæй æддзинæд æмæ æндæр къабæзтæ. Экспертон советы уæнгты фарстытæн нывыл дзуаппытæ дæтгæйæ, конкурсы архайджытæ хорз зониндзинæдтæ равдыстой.

Уæрæсейы 54 регионæй 645 адæймаджы кæм архайдтой, уыцы амынд конкурсы комкоммæ хайы бæрæггæнæнтæм гæсгæ, Уæрæсейы Хъæххæнынады министрæды Цæгат Кавказы суворон æфсæддон училищæйы миæвæрттæ **Дамир Малухов** æмæ **Тедеты Тамерлан**æн саккаг кодтой конкурсы дипломтæ æмæ номылдарæн æвисты нысантæ.

1-æм къæлхæны дипломтæ радтой **Таймазты Дианæйæн** (Хъæбæ-

лæты Билары номыл Сывæллæтты фæлдыстады республикон галуан), **Уæллаты Дзæрæссæйæн**, **Владислав Васильев** æмæ **Аркæуаты**

нæвар **Касаты Кимæн**, стæй амынд æфсæддон училищæйы ахуырдауæтæ **Цорæты Махарбегæн**, **Алан Буторин** æмæ **Танделаты Хетæгæн**.

Орнеллæйæн (иуылдæр — Дзæуджыхъæуы 27-æм скъолайæ), **Æлборты Давидæн** (Алагыры 2-æм скъола), **Æлборты Тамерлан** (Дзæуджыхъæуы 38-æм скъола), **Дауыраты Георгийæн** (Рахизфарсы районы Фарныхъæуы скъола), **Медойты Георгийæн** (Горæтгæрон районы æвзонг натуралистты станца), стæй **Цæруаты Таймуразæн**, **Царахаты Тамирæн**, **Юрий Снимщик** æмæ **Хæмыцаты Максимæн** (иуылдæр — амынд æфсæддон училищæйæ).

2-æг къæлхæны дипломтæ радтой Дзæуджыхъæуы 5-æм гимназы ми-

Æлборты Тамерланы куыст "Ирыстоны зындгонд чырыстон динамонджытæ"-йæн саккаг кодтой ахуырдауыты 17-æм æппæтуæрæсеон конференци "Уæрæсейы национ хæзнатæ"-йы грамотæ. Конкурсы уæлæхиздзаутæ æмæ призертæ æппæт национ разамонджыты сгорæхджын кодтой сæрмагонд дипломтæй.

Хъæбæлæты Билары номыл Сывæллæтты фæлдыстады республикон галуанæм конкурсы аразыны хуыддæгтæ чи хаудта, уыцы хæстæ æнтыстджынæй æххæстæгонд æрцыдысты.

САУТÆТЫ Тамилæ

Закъонæвæрынад

Сæрмагонд бартæ

Куысты хæстæ аххæст кæныны рæстæг коронавирусæй чи амард, уæддæр ахуыргæнæндæттæ ахуыр кæныны уыцы медицинон куджыты цоты лыгон уагæй исдзысты, загъта, арфæтæ чи амон, Цæгат Ирыстоны Парламенты советы æмбырды архайæг депутаттæ уыцы федералон закъоны проект банымæдтой хорзыл.

— Ныртæккæ сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджыты цотмæ ис уæддæр ахуыргæнæндæттæм ахуыр кæнынымæ лæвар бацæуыны бар. Куысты хæстæ æххæст кæныны рæстæг ног коронавирусон низæфтауæгæй чи амард, закъоны проект хæссы бакалавриат æмæ специалитеты программæтæм гæсгæ ахуырдæм ахæм медицинон куджыты цоты исыны рæстæг сæрмагонд бартæ сын сфидар кæныны фæндон, сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджыты сывæллæттæн кæй амонныц, ацы медикты цотыл дæр ахæм бартæ куыд æххæсстой, арфæтæ, — загъта Парламенты наука, ахуырад, культурæ æмæ информацийы политикæйы комитеты сæрдар **Еленæ Князева**.

Бæрзонд сылгоймаджы ныхасмæ гæсгæ, куысты хæстæ æххæст кæныны рæстæг коронавирусæй амæлæг 1100 медицинон кусæгæн 333 æнахъом сывæллоны сидзæрттæй баззаддысты.

БÆЗЗАТЫ Алинæ

Газетфыссынад

"Рæстдзинад" — 2023 азы фыццаг æмбисæн

"Рæстдзинад" — 2023 азы дыккаг æмбисæн 31 мартыйы онг "Уæрæсейы пост" аразы 2023 азы дыккаг æмбисæн газеттæ æмæ журналтæ рафыссыны рагъоммæ кампанийы. Уыцы æмгъуыды газет "Рæстдзинад" рафыссыны аргъ баззайдзæн 2023 азы фыццаг æмбисы æмбæздыл.

Уыймæ, "Рæстдзинад" кæс-джыты зæрдыл лæууын кæнæм,

2023 азы дыккаг æмбисæн газеттæ æмæ журналтæ рафыссыны кампанийы сæйраг æмгъуыд 1 апрелы кæй радзæн, уый. Фæлæ уæд газет рафыссыны аргъ уыдзæн бæрзонддæр.

Нæ зынарг газеткæсджытæ!

Табуафси, спайда кæнут "Рæстдзинад"

асламдæрæй рафыссыны фадатæй!

Уыймæ, "Рæстдзинад" кæс-джыты зæрдыл лæууын кæнæм,

Редакци

Дзырды фарн

Цыфæнды тыхст уавæрты дæр лæг цардмæ хуамæ лæбура, мæлæт дæ йæхæддæг ссардзæн.

МАМСЫРАГЪЫ Дæбæ

Хицауады уынаффæйæ

Хостæ — нырықкон технологитæй

Æнæниздинад хъæхъхъæнынады науқон-иртасæн куыстуат "Медицион наука — адæймагæн", зæгъгæ, уый фæлгæты Уæрæсейы Хицауад радих кодта 503 миуан сомы. Уый тыххæй уынаффæ бафыста Михаил МИШУСТИН.

Уыцы æхцайы фæрæзты фæрцы нысангонд цауы ног медицинон ифтонгæртæ, стæй нырықкондæр технологитæм гæсгæ хостæ уадзын, клиникон иртасæн куыстыгæ рапарахат кæнын.

Фæфылдæр уыдзæн премиты нымæц

Ацы азæй фæстæмæ педагогон архайды æнтыстдзинæдты конкурсы хуыздæр ахуыргæнджыты премитæ дæтдзысты 1000 нæ, фæлæ 1250 адæймагæн. Уый тыххæй уынаффæ бафыста Уæрæсейы Хицауады Сæрдар Михаил МИШУСТИН.

Куыд зонæм, афтæмæй ахæм конкурс арæст цауы 2006 азæй нырмæ нæ бæстæйы регионтæ. Иæ уæла-хиздзау райсы фыццаг преми — 200 мин сомы. Федералон бюджеты 2023-2025 азты дæргъы уыцы хæрдзтæн радих кодтой 250 миуан сомы æрвылаз.

Конкурсы сæ бон архайын у, скоулайы æртæ азæй фылдæр чи бакуыста, уыцы ахуыргæнджытæн. Алы аз дæр уыцы кæдджын преми райсынмæ фæтырнынц 4 мин адæймагæй фылдæр.

Нæ уацхæссæг

Парламентæй

Закъоны фæрцы

Цæгат Ирыстоны муниципалитеттæн нал уыдзæн зæххы хæйттæ дæттыны бар. Уый тыххæй республикайы Парламентæм бахастой хъæугæ закъоны проект.

Гæххæтт куыд амонь, афтæмæй зæххы хæйттæ, паддзахадон исбон дæттыны бар уыдзæн хæстæгдæр фондз азы дæргъы æрмæст нæ республикайы Хицауадæн. Муниципалитеттæм ныртæккæ цы зæх-

Фарста систой, Задæлесчы хъæуы администрацийы сæргълæууæджы ныхмæ уголовон хуыддаг куы байгом кодтой, уæд. Аххосджын разындысты Калининæмæ Гуылаеры хъæууон администрацийы сæргълæууæджытæ дæр.

Нæ уацхæссæг

Фембæлд

Фæсивæды ног фæндтæн — мадзæлттæ

РЦИ-Аланийы экономикон рæзты министр КУЧИТЫ Зауыр, аспагæуæрсæон проект "Класные встречи"-йы бындурлы фембæлдис Сывæлæттæгæ амагъæуæ уæрæсейаг эмæлттыгæ æмæ регионалон организациты активистимæ.

Дзæуджыхъæуы, Æрыдон æмæ Фыййагдоньы скоулатей 30 ахуырдызуы цымдысы æфтыдта амалхон адæймагты æххуысы фæрцы Цæгат Ирыстоны фидæны рæст. Кучиты Зауыр сын бæлвырд дзуапптыгæ радта, абон ахсджиагдæрыл ны-

рæг бæлвырд дæсны-йæдты хъæугæдæр чи у, уыцы хуызæгыл. — Абон, национ проект "Чысыл æмæ рæстæмбис амалхъомад"-ы бындурлы, Амалхъомты хицæн хъæппæристы æххуысæн бирæ мадзæлттæ арæст цæуы. Иæ цæст сæм дары УФ-Иы вице-премьер Андрей Белоусов. Кæд уæ искæй исты ног хуыддагæн бындур сæвæрын фæнды, уæд уын паддзахад баххуыс кæнынмæ

ГУЫРДЗЫБЕТЫ Зæринæ

Арфæтæ

"Рæстдзинад"-ы 100 азы юбилеймæ

Газет "Рæстдзинад"-ы коллективы кадджын куджытæ!

Сæдæ азы размæ дунейы рух фæдта газет "Рæстдзинад"-ы фыццаг номыр. Уæдæй абонмæ газет у ирон адæмы хæбæртæ, истори, æгъдæуттæ, удварны хæзнатæ хæссæг, æвзаг æмæ культурæ хъæхъæнæг. Мадæлон æвзаг æмæ йæ парахат кæнынны хуыддагты газеты бавæрдæн егъау у.

Зæрдæбынæй редакцийы коллективæн, ветерантæн арфæ кæнын газет "Рæстдзинад"-ы юбилейы тыххæй. Бирæ азты йæ тых газеты рауагъдæн чи снывонд кодта, фæлтæрæй-фæлтæрæмæ дзы традицитæ чи æвæрдта, уыдонæн бузныг зæгъын.

Уæ уарзон газет дарддæр дæр йæ традицитæ хъæхъæнæд, рæстæгимæ æмдзу кæнæд, ма зæронд кæнæд йæ нырықкон асмæ гæсгæ, йæ кæсджытæ фылдæр кæнæнт — уыдæттæ уын мæ зæрдæ зæгъы. Адæм уыл æууæндынц, уарзынц уæ, нæ хæдзæртты уæм æнхæлмæ кæсынц!

МÆХЫТЫ Зураб, Паддзахадон Думæйы депутат

Газет "Рæстдзинад"-ы зынаргъ куджытæ!

Чидæриддæр газет "Рæстдзинад" кæсы, уыдон райсæнт мæ зæрдæйæ арфæтæ ирон газеты юбилейы тыххæй.

Ацы бæрæгбоньы цинæй мæ зæрдæ куыд байдзаг, арфæ сыхаг зæрдæтæ дæр цинæй дзаг уæнт. Нæ газет ма ноджы мидисджындæр куыд кæна, фылдæр адæм куыд тырной йæ рафыссынмæ æмæ кæсынмæ, уыцы арфæ æрцæуæд!

Цæрæнонтæм ма бамынæг уæд нæ мадæлон æвзаг, уæд, сыгъзæринæй зынаргъдæр цы газет у, уый цæрдзæн æнустæм! Æз — хуымæтæг кусæг, исын æмæ кæсын газет "Рæстдзинад", мæхи куы базыдтон, уæдæй ныры онг.

Кæд ма цæрон, уæд ма йæ кæсдзынæм. Цæуы мыл 87 азы, æмæ мæ зæрдæ нæ ивын "Рæстдзинад"-ыл.

ПАГÆТЫ Солтан, Заводы поселокы цæргæ

Социалон фондæй

Фиддонæн — иумæйаг бон

Ныййарæджы капиталæй æрвылмайон фиддон бинонтæн æрвитдзысты хæццæкæнынады иумæйаг бон.

Ацы азы июнаы фæстæмæ сфидар кæндзысты 3 азæй кæстæр сывæлæттæн ныййарæджы капиталæй бафтыты иумæйаг бон. Æххуысы амынд мадзал бацæттæгæнæг бинонтæ æхца исдзысты æрвылмай фæндзæм бон. Æхцайы фæрæзтæ æфтыдзысты ацы маей нæ, фæлæ амай размæ маей тыххæй.

Ныййарæджы капиталæй фæрæзтæ фидоны бонтæ æмхуызон не сты: иуæй-иу регионтæ сæ барвитынц маей 1-аг бонæй 15-æм бонь онг, иннæ регионтæ та — маей 16-æм бонæй 25-æм бонь онг. Ныртæккæ Цæгат Ирыстоны æхца фидынц маей 2-аг бонæй 6-æм

тæн апрелы тыххæй фæрæзтæ барвитдзысты 14 апрелы. Иунаы фæстæмæ ног фæткæй кæй пайда кæндзысты, уый ныймайгæйæ, Уæрæсейы цыфæндæн ран цæрæг бинонтæм фиддонтæ æфтыдзысты уыцы-иу бон — маей 5-æм бон, ивгъуыд маей тыххæй. Уæрæсейы Социалон фондз цæгатирыстойнаг хайад уын æмбарын кæны: æхца æрвитыны ног фæткæй спайда кæндзысты маей тыххæй фиддонтæн — бинонты хыгдæмæ æхца бафтыдзысты 5 июны.

Фæрæзты барысты иумæйаг бонмæ райнд бахæст кæндзысты хæдæгъдау уагæй — бинонтыл ацы цауы фæдыл искуыдæм

Барад

Бырондонæн — йæхи бынат

"Алфамбылай æрдз хъæхъæныны æмæ æрдзый пайда кæнынны тыххæй" закъон-æвæрынæд куыд æххæст кæнынц, Æрыдоны районы прокуратурæ уый сбæлвырд кодта.

Куыд рабæрæг, афтæмæй Къостайы хъæуы скæсæйнаг кæрон цæугæдон Терчы ауæзмæ "ввахс ран арæстзæдон æппарæцæгтæй хицауады æвастæй æнæзакъон бырондон рауад.

Дæргъвæтин рæстæг бынагтон хиуынаффæйады орган æнæзакъон бырондон аиуварс кæныныл кæй нæ бацархайдта, уый ныймайгæйæ, районы прокуратурæ Къостайы хъæуы администрацийы сæргълæууæгыл "Административон бардæхалдты тыххæй" кодексы 8.2 статьяйы 1 хаймæ ("Куыстады æмæ фæлхасды æппарæцæгтæмæ архайды рæстæг алфамбылай æрдз хъæхъæныны домæнтæ не "хæст кæнын") гæсгæ сарæзта административон хуыддаг, стæй йын бахæс кодта закъоны хæлдтыгæ аиуварс кæнын.

Юлия КОЛЛЕГОВА, РЦИ-Аланийы Прокуратурæйы пресс-службæ

Æнæниздинад

Сывæллоны хъомылад домь уæлдай цæстдæрд

Зындгонд куыд у, афтæмæй аутизмæй рынчын сывæллæтты нымæц Уæрæсейы фондз азмæ фæфылдæр 2, 5 проценты. Ирыстоны алы 160-æм сывæллоны дæр райгуыры аутизмæ. Уымæй уæлдай, республикайы парахат сты дзырнын æмæ психикон дзырнын фæстæгтæмæ сывæллæттæ. Уыцы фарстаты фæдыл нæ уацхæссæг фембæлд нæ республикайы Æнæниздинад хъæхъæнынады министрды сывæллæтты аналитатон психиатр ХЪОДЗАТЫ Эрикимæ, æмæ сæм рауад ахсджиаг ныхас:

— Нæ сывæллæттæ махæн сты нæ рух фидæн. Се "нæниздинад" айдæм, æмæ сæ рыст махæн вæййы риссагдæр...

— Абон нæ республикайы фæфылдæр рынчын сывæллæтты нымæц. Се "хæн психикон лæмæгдзинад — сывæллæтты маст, невротæ æмæ æндæр аилпытæ. Иумæйагæй 1592 сты сывæллоны алыхуызон нызтимæ, 948 сывæллоны сты Республикон психиатрион рынчындоны бæлвырд хыгъды, уыдонæй 181 — аутизм æмæ æндæр психикон нызтимæ. Ацы ранымæд æвдысы, æрмæст рынчындоны бæрны чи ис, уыдоны нымæц.

— Цæй тыххæй фæзынынц уыцы нызтæ, æмæ нæ фидæны æдæсдинадыл куыд бакусæм?

— Нæ центрмæ æрбацæуæг ныййарджыты "хæн ис ахæм бæлвырд хуыды — нызны хæстæ сæ сывæллæттæн райдайынц фæстæдæр райрæзтытæ. Уый у иртасæн домаг фарста, нæ бон нæу бæлвырд цæвæрдæр аххосæгыл дзырын. Нызны хæстæ хостæ, гæнæн ис, æмæ сывæллоны психикæ бахыгдарой, фæлæ уый аххосаг уа, уымæн гæнæн нæй. Мæнмæ гæсгæ, у телефонты аххос. Сывæллæттæ сыл сæ райгуырды фæстæмæ сты тынг баст. Иннæмæй та — экологийы уавæр. Цы хæрæм, цæмæй улæффæм, уыдон иууылдæр психи-

дзæггæнæн центрæ æмæ рестораны. Иннæ сывæллæтты спортивон æмæ авидон куыстæй сæвæрынц æгæр уæззау уаргъ. Сывæллоны та сæйрагдæр у æрдзы уæвын.

— Мæнмæ гæсгæ, сывæллоны æрдзы фылдæр рæстæг куы "рвита, уæд йæ нызхаттыл хуымæ фæзына хуыздæрдæрдæм. Ома, сывæллоны хъомыладмæ лæмбынæгдæр куы кæсæм, уæд уый йæ "нæниздинадæн у ахъаз. Сы-

дзæггæнæн центрæ æмæ рестораны. Иннæ сывæллæтты спортивон æмæ авидон куыстæй сæвæрынц æгæр уæззау уаргъ. Сывæллоны та сæйрагдæр у æрдзы уæвын.

— Мæнмæ гæсгæ, сывæллоны æрдзы фылдæр рæстæг куы "рвита, уæд йæ нызхаттыл хуымæ фæзына хуыздæрдæрдæм. Ома, сывæллоны хъомыладмæ лæмбынæгдæр куы кæсæм, уæд уый йæ "нæниздинадæн у ахъаз. Сы-

дзæггæнæн центрæ æмæ рестораны. Иннæ сывæллæтты спортивон æмæ авидон куыстæй сæвæрынц æгæр уæззау уаргъ. Сывæллоны та сæйрагдæр у æрдзы уæвын.

— Мæнмæ гæсгæ, сывæллоны æрдзы фылдæр рæстæг куы "рвита, уæд йæ нызхаттыл хуымæ фæзына хуыздæрдæрдæм. Ома, сывæллоны хъомыладмæ лæмбынæгдæр куы кæсæм, уæд уый йæ "нæниздинадæн у ахъаз. Сы-

дзæггæнæн центрæ æмæ рестораны. Иннæ сывæллæтты спортивон æмæ авидон куыстæй сæвæрынц æгæр уæззау уаргъ. Сывæллоны та сæйрагдæр у æрдзы уæвын.

— Мæнмæ гæсгæ, сывæллоны æрдзы фылдæр рæстæг куы "рвита, уæд йæ нызхаттыл хуымæ фæзына хуыздæрдæрдæм. Ома, сывæллоны хъомыладмæ лæмбынæгдæр куы кæсæм, уæд уый йæ "нæниздинадæн у ахъаз. Сы-

дзæггæнæн центрæ æмæ рестораны. Иннæ сывæллæтты спортивон æмæ авидон куыстæй сæвæрынц æгæр уæззау уаргъ. Сывæллоны та сæйрагдæр у æрдзы уæвын.

— Мæнмæ гæсгæ, сывæллоны æрдзы фылдæр рæстæг куы "рвита, уæд йæ нызхаттыл хуымæ фæзына хуыздæрдæрдæм. Ома, сывæллоны хъомыладмæ лæмбынæгдæр куы кæсæм, уæд уый йæ "нæниздинадæн у ахъаз. Сы-

дзæггæнæн центрæ æмæ рестораны. Иннæ сывæллæтты спортивон æмæ авидон куыстæй сæвæрынц æгæр уæззау уаргъ. Сывæллоны та сæйрагдæр у æрдзы уæвын.

— Мæнмæ гæсгæ, сывæллоны æрдзы фылдæр рæстæг куы "рвита, уæд йæ нызхаттыл хуымæ фæзына хуыздæрдæрдæм. Ома, сывæллоны хъомыладмæ лæмбынæгдæр куы кæсæм, уæд уый йæ "нæниздинадæн у ахъаз. Сы-

дзæггæнæн центрæ æмæ рестораны. Иннæ сывæллæтты спортивон æмæ авидон куыстæй сæвæрынц æгæр уæззау уаргъ. Сывæллоны та сæйрагдæр у æрдзы уæвын.

(Кæрон 4 фарсыл)

бонь онг. Уымæ, æхца æрбафтынц ацы маей тыххæй (ома, мартыйы бинонтæ æхца райсдзысты мартыйы, апрелы та — апрелæн).

Æхца бафидыны æмгъуыдтæ кæй фæивтой, уый ныймайгæйæ, республикайы æхцаисджы-

бахатыны хæс æвæрд нæ уыдзæн. Бинонтæ ивддзинæдтæм цæмæй цæттæ уой, уый тыххæй мартыйы кæронмæ Социалон фондз хайдæгтæ фиддонтæ райсыны ног бонты тыххæй хуысынганинæгтæ æрвитын райдайдысты.

Уæ зæрдыл уын лæууын

Уæрæсейы Социалон фондзы регионалон контакт-центр: 8-800-600-03-71 (9 сахатæй 18 сахатæ онг, майрæмбоньы — 9 сахатæй 16 сахатæ æмæ 45 минуты онг).

УФ-Иы Социалон фондзы цæгатирыстойнаг хайады пресс-службæ

Хуыздәр хәрзиуәг — адәмы арфәтә

Кәронмә фәдәйхәтә кодта Фьдыбәстәйи Стыр хәст. Советон әфсәдтә цыдысты иу стыр уәлахизәй иннәмә. Фәлә ма уәддәр знаг уыдис тыхджын. Уәлдай карздәр тох не 'фәәддонтә әмә фашистты 'хәән бацайдагь Скәсэн Пруссийи сәйраг горәт, алы адәмай ифтонг әмә фидаргонд Кенигсбергыл (абон Калининград). Хәаххәдгөй йә, Гитлери сәрвәлтау йә цард радтын дәр әвгәу чи нә кодта, ахәм әфсәдтә — әдәшпәт 700 мин салдат әмә афицеры, 700 танчы, 515 хәдтәхәдҗы, 8200 сармадзаны әмә минтәгә әшпарәны. Әртыккаг танкты әфсәд алыхуызон әххуысадон хәйттә әмә хайәдтнмә.

Немыцаг әфсәдтән ләвәрдтә уыдис карз бардзырд — цыфәндийә дәр Кенигсберг ма радтын. Уымән, әмә ам райгуырдысты әмә схьомыл сты вермахты стырдәр хицауад — Геринг, Кох, Гудериан, Вейс әмә иннәтә, ам уыдысты сә зәххытә, галуантә, исбон.

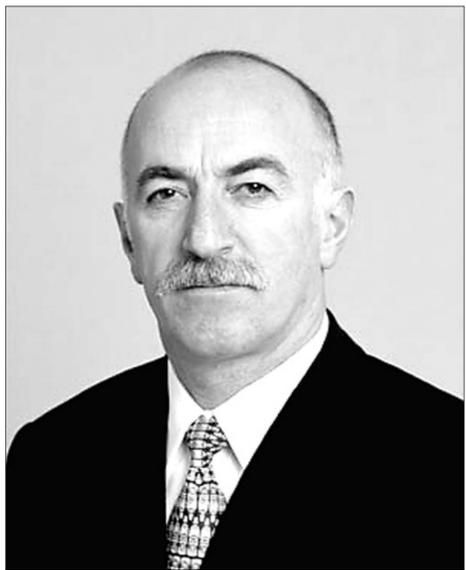
Советон әфсәды разамонджытә архайдгөй, гәәнән куыд ис, афтә кәддәр зиантнмә горәт байсын. Әмә домдтой не сгарджытәй, цәмәй хуыздәр бәрәг кәной знаджы бацауәнтә, йә сармадзаны, танкты әмә хәдтәхәдҗыты бынәттә, стәй зәххытын әмбәхәст пулеметон әкәоплтыә. Уый уыдис тынг тәссәг әмә зын хуыздәг, ләппутгәй бирәтә нәл әрбәздәхтәстәи-иу сә 'мбәлттәм. Фәлә уәддәр куыст цыди.

Иуахәмы әхсәвыгон немыцаг әкәоплтыты фыццәг рәнхкәмә бахәстәг салдәттә кьорд, уыдис сыл немыцаг әфсәддонтә уәләдәрәс, сә хәдәнгәрз дәр немыцаг. Рәхәй цыди сә хистәр. Хәаххәнәгмә куы бахәстәг сты, уәд раздәг сьыгдәг немыцаг әвзәгәй бамбарын кодта фашисты афицәрән, уырыссәгты фәсчылдым уыдыстәм, уәдәйрәгтә райстам, нәхионтәм цәуәм әмә нә ма бахыгдарут, зәггә, тынг, дам, бафәлләдыстәм, рог цәфтә дәр нә ис... Немыцаг афицәр ашамыда йә 'мбәлттәм, аүдзүт сә, зәггә, әмә иуварс алаууыд. Салдәттә кьорд иуцәддәр куы аүддәстә әмә әдәс бынаты куы әрләууыдысты, уәд дзы сә иу арф ныууәләфд әмә уырыссәгау сдзырда "Боллоуы-фырт, дә хин та фәерәстмә, цәхдҗын сайд сә әкодтәй, уыргә дәр мә нәма кәны, нә тәлмәцәгнәг дәр — уәйи!" Уый йын сабыргәй бакодта: "Рагацау ма цин кәән, Сержә, нә размә ма бирә хәстә ләууы..."

Фәлә сә балц фәерәстмә советон сгарджытән, базыдтой әхсиджәг хабәрттә, сбәрәг кодтой, сә разамынд тынг кәмә әнхәәлмә кәсти, ахәм хуыздәгтә. Сгардҗытән та саккаг кодтой бәрзонд хәрзиуджытә, уыдонимә кьорды разамонәг, дьууәәмәссәдзәдзәд хәзныдойнаг ләппу Боллоты Куджигәйән (Хәзыбәгән) дәр.

Уымәй раздәр та уыдис ахәм цау. Уәд ма нә 'фәдтә уәгд кодтой Белоруссийи зәхх. Куджигә, әмә разамынд кәмән ләвәрдтә, уыцы сгардҗыты кьорд сә хәс сәххәст кодтой, цы хуыды, уый базыдтой знаджы чылдымы әмә дзәхтәстә сә полкымә. Цыдысты иу гыцыл хәәумә 'ввахс арф ададжы. Иуахәмы айхуыст цавәрдәр уынәр, ләппутгәй сә иу сбырыд ададжы былмә, хәвгә афәлгәсид алфамбылаймә. Әмә фәдта, немыц бынәттән цәрджыты кьорд хәдәй куыд ракодтой, уый. Дызәрдыггә нә уыди — тардтой сә марынмә. Сгардҗытә кьудзиты фәстә әрныгьуыдысты, әмә немыцәгтә куыддәр адәмы ададжы былгәрон әрләууын кодтой, афтә Куджигә сә иу мә сусәгәй ацамыдта, зәххыл әрхуысуут, зәггә. Стәй немыцәгтә нәгмгүтә ныккалдой. Иу дәр дзы нәл аирвәзт,

сарды йә бынат, ис сын кәстәртә, кәстәрты кәстәртә... Ахәм фәзминаг бинонты 'хәән схьомыл Куджигә дәр "Балтикә"-иу бахаста Санкт-Петербургдҗы бюджетмә 100 милуан доллары, уый уыдис, горәт әдәпәт цы хьалон-

адемә Зурмәханы ләппутгәй сә иу — Таймураз. Мәскууыи хойраджы промышленности технолонг институт каст фәуыны фәстә (1980 азы) цалдәр тә әмбырд кодта, уыдоны 11 проценты. 2000 азы Таймураз ссис Уәрәсейи Хицауады раз Амалхьомады советы уәнг.

БОЛЛОТЫ БИНОНТӘ: Куджигә (Хәзыбәг) әмә йә бинойнаг Зурмәхан сә цотимә (гәлиуәрдгәй рахизәрдәмә): фыртгә Таймураз, Батрадз, Аликсей, чыздҗытә Рая әмә Розә

гәй рацаразын. Куджигә цардәмбаләән бацагуырда Тубеты Хәкяссәйи чызг Зурмәханы. Зурмәхан каст фәци Дзәуәдҗыхәуы педагогон училищә, куыста сьолайы математикәйи ахуыргәнәгәй. Рәзгә фәлтәр хьомыл кәныны арфәйаг хуыздәгмә йә ахьаззәг хай бахаста Куджигә дәр. Уый ахуыр кодта сьоладзәуты райдайән әфсәддон хуыздәгыл, фәстәддәр та хи кьухәй хәдзәры хәәүгә мигәәнәнтә әмә дзәуәттә аразыныл.

Афтәмәй фәрсәй-фәрсәстәм Куджигә әмә Зурмәхан сьолайы бакыстой әнүсы әмбисмә 'ввахс, пенсимә рацауәны онг. Схьомыл кодтой фонд кәстәрты — әртә ләппуы әмә дьууә чыз-

азы бакыста хойраджы әмә багәныны куыстуәтты Ленинградды обләсты. Йәхи равдыста хәәпәерисдҗын, дәсны специалистәй. Әмә фәстаг-

2002 азы та — Бразилийи каддҗын консул Санкт-Петербургдҗы. 2009 азы июны Боллоты Таймуразән бабар кодтой "Паддзахадон комитет

Боллоты Таймураз: "Багәны рагәй-әрәгмә дәр уыдис ирон адәмы уарзон нозт. Гуырдиәгтә, зәггәм, уарзынц сән, скәсәйнаг адәмтә та — хуымыс. Ирыстоны хәәуты кәддәриддәр фыхтой тынг хәрәд багәны. Уымә гәсгә суанг ме 'взонг бонгай фәстәмә дәр мә бәллиц уыдис багәны фыцныл сахуыр кәнын".

Олимпстрой"-ән разамынд дәттүн. Уым бакыста 2011 азы 31 январмә.

Таймураз уыдис Уәрәсейи Президенты әвзәрстәтәм кандидат Вла-

БОЛЛОТЫ Куджигә (Хәзыбәг астауәй), Цәгат Ирыстоны раздәры Президент ГАЛАЗТЫ Әхсарбег (рахизәрдгәй) әмә ГЕРГИТЫ Валери

дҗы, уыдон дәр сә мад әмә фыды хуызән әгдәуыл хәст, куыстурарзәг, адәммә цәрәг... Алчиддәр дзы ссардта

уагд фәфылдәр кодта әстдәс хатты, әрвылаз дәр нозты уыцы хуыз ам уагтөй әдәпәт 492 милуан литры. Әрвылаз димир Путины әуәәнкдҗын адәймаг 2000 әмә 2004 азы. Кәддәр Таймуразы цавәрдәр журналист ба-

фарста, дунейи тынг бирә диссәдҗы дәсныәдтә куы ис, уәд ды багәны фыцны хуыздәг цәмән равзәрстәй, зәггә. Уый загтә: "Багәны рагәй-әрәгмә дәр уыдис ирон адәмы уарзон нозт. Гуырдиәгтә, зәггәм, уарзынц сән, скәсәйнаг адәмтә та — хуымыс. Ирыстоны хәәуты кәддәриддәр фыхтой тынг хәрәд багәны. Уымә гәсгә суанг ме 'взонг бонгай фәстәмә дәр мә бәллиц уыдис багәны фыцныл сахуыр кәнын".

2005 азы Таймураз йә 'ргом аздәхта нодҗы ма иу куыстадмә — уәләдәрәс уадзынмә. Әмә уым дәр йә кьухы әфты хорз бәрәгәнәнтә. "БТК-кьорд", зәггә, кәй сәрәзтә, уый ссис Уәрәсейи рог промышленности раззагдәр әмә нырыккәндәр куыстуәттәй иу.

Бирә, тынг бирә бантыст абоны онг нә зындгонд әмзәххон Боллоты Таймуразән. Йә ном айхуыст канд Уәрәсейил нә, фәлә дунейил дәр, кад скодта әмә кәны йә хорз, йә фәзминаг хуыздәгтәй Ирыстонән, йә райгуыран зәххән. Уәлдай арфәйаг та Таймураз уымәй у, әмә иудадзгәй йә 'хуысы хай кәны Ирыстоны рәзгә фәлтәрән, нә адәмән Цәгаты дәр әмә Хуссары дәр. Снысан кодта сәрмагонд стипендтә Цәгат Ирыстоны әмә Хуссар Ирыстоны хуыздәр студенттә, байгом кодта уәләдәрәс хуызән фабрикә Цхинвалы әмә Хәзныдоны, фәзныди дзы ног куәән бынәттә.

Йә райгуыран хәәу Хәзныдоны сәрәзтә ног сьола, зәронд сьолайы бәстәхыи та байгом кодта Уәрәсейи стухт тренер А.С.Рахлины номыл дзюдоийи спортивон комплекс. Сьолайы ма сәрәзтөй сывәлләтты кафеджыты кьорд. Хәәуы уынгтә бамбәрзтөй асфальтәй. Таймуразы әххуысәй Дыгургомы әвәрд әрчыдысты Уастырджийи фәлгонц әмә поэт Гуырдыбеты Блашкәйи бюст... Әмә ма ахәм хорз хабәрттә ранымайән ис дарддәр.

Цалдәр боны размә та ма фехуыстам нодҗы иу әхсызгон хабар. Әрәфты районы сәргьләууәг Лагкуты Омар куыд фехуысын кодта, афтәмәй Дыгургомы рагон Доныфарсы хәәумә 'ввахс аразын райдыдтой туристон комплекс. Проект баххәст кәнынән әжца дәтты Боллоты Таймураз. Ныридәгән проектон-хәрәдзты гәххәттә сты цәттә, зәххы хәйттә сбәрәг сты, алчәуыл дәр баныхәс кодтой инвесторимә. Туристон комплексы арәзтады фәзындзән 150 куәән бынаты.

Боллоты Таймураз хорзәхдҗын әрцәд бәрзонд паддзахадон хәрзиуджытәй. Уәрәсейи хицауад дәр әмә йә райгуыран Ирыстоны разамынд дәр стыр аргә скодтой Таймуразән куыд канд дәсны разамонәгән, куыстад бәрзонд уагыл рацаразәгән нә, фәлә Фьдыбәстәйи әцәг патриотән, фәсивәды зондамонәг әмә әххуысгәнәгән, царды раст фәндәгтәл әй аразәгән.

Тәккә бәрзонддәр, тәккә каддҗындәр әмә ахадгәдәр хәрзиуәг та Таймуразән сты, әнәмәнг, йә адәмы арфәтә.

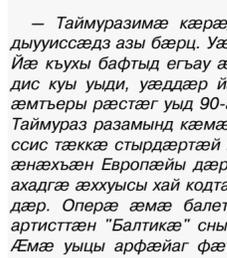
Хәрз әрәдҗы Таймураз сбәрәг кодта 70 азы юбилей. Куыд фәзәгьынц, ләппу дәр нәл у, фәлә зәрәдты нымәцмә дәр нәма хауы, йә ләдҗы кары бацыл. Гьемә ма нын бирә азты дзәбәхәй цәр, Таймураз, дә хуызән фәсивәд Ирыстоны фылдәрәй-фылдәр уәд!

Сергей МЕНЯЙЛО, Республика Цәгат Ирыстон-Аланийи Сәргьләууәг:

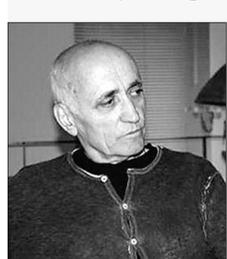
— Таймураз куыд әххуыс кәны, уый алчиддәр зоны әмә уыны. Әфсады службәйи уәвгәйә йын йә кой арәх хуыстон, йә фыццәг куысты, стәй "Олимпстрой"-ән разамынд куы ләвәрдтә, уәд. Йәмә та базонг дән, Цәгат Ирыстоны Сәргьләууәдҗы хәстә әххәст кәнын куы райдыдтон, уәд. Сәргән, фәлтәрдҗын әмә бирәзонаг адәймаг у, уый уайтагд рабәрәг вәйиы, йәмә куы ныхәс кәнай, уәд. Ахәм егәу бизнес-импери саразын алкәй бон нә бауыздән. Мах ныртәккә куәән иумәйгәй иу проектыл, уый уыздән егәу хуызән фабрикә... Уый тыххәй Таймуразәй дән тынг разы...

ГЕРГИТЫ Валери, Мариинат театры аивадон разамонәг — директор:

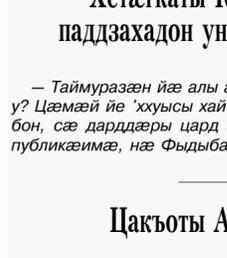
— Таймуразимә кәрәдзи зонәм, әвәццәгән, иу дьууиссәдз азы бәрц. Уәдәй нырмә стәм хәләрттә. Йә кьухы бафтыд егәу әнтыстытә, суанг ма ССР Цәддис куы уыди, уәддәр йә хорзы кой райхуыст. Зын, әмтәры рәстәг уыд 90-әм азты нә бәстәйи. Фәлә Таймураз разамынд кәмән ләвәрдтә, уыцы "Балтикә" ссис тәккә стырдәрәй иу канд Уәрәсейи нә, фәлә әнәхәән Европәйи дәр. Багәныфьцән компани йә ахадгә әххуысы хай кодта уыцы азты Мариинат театрән дәр. Оперә әмә балеты хуыздәр, курдиатдҗындәр артисттән "Балтикә" снысан кодта сәрмагонд призтә. Йәмә уыцы арфәйаг фәткә абон дәр нә хәлы. Уыцы приз иухатт әрхәудта суанг зындгонд италиг артист Пласидо Домингомә дәр... "Балтикә"-иу разамынд итәг хорз әмбәрста — култәры архайдҗытән ис егәу ахадындынад паддзахды царды, йә рәзты хуыздәдҗы әмә хуамә рохуаты ма уой...

Соскыты Владимир, скульптор, Цәгат Ирыстоны адәмон нывгәнәг:

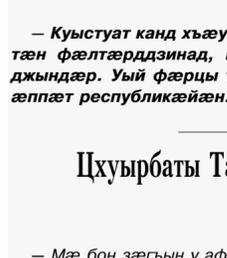
— Мәздәдҗы районы Новоосетинскаяйи станицәйи райгуырды дьугрон аивадон литературәйи бындурәвәрәг Гуырдыбеты Блашка. 37-әдзды дәй уый фәмарди уырыссаг-япоинаг хәсты. Йә хәәуы йын базад зәронд хәдзәр, зауатмә әрцәд, әркәләддәг. Таймуразы бафәндыд хәдзәр снәг кәнын. Әз хәдзәр куы фәдтон, уәд ахуыды кодтон, ницуал дзы рауыздән, зәггә. Фәлә йә араздҗытә дзыххынногәй сәрттивын кодтой, ныр уым уыздән Блашкәйи музей. Хуыды-ма кәнын, Таймуразимә Парижы горәты Гәздәнты Гәйтәйән цыртдзәгән куыд сәвәрдтам, уый, стәй ма бирә гәндәр ахәм хабәрттә. Уый тыххәй мә фәнды уәлдай зәрдиаг арфәтә йын ракәнын, хыгагән, ныртәккә ахәм адәймәгтә бирә нәй...

Огуаты Алан, Цәгат Ирыстоны Хәтәгкаты Кьостайи номыл паддзахадон университеты ректор:

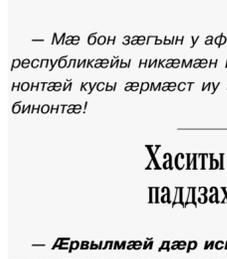
— Таймуразән йә алы әххуысы сәйрагдәр нысан цы у? Цәмәй йә 'хуысы хай кәмән кәны, уыдон сә сомбон, сә дарддәры цард әмә архайд бәттой нә республикәимә, нә Фьдыбәстәимә.

Цакьоты Артур, Цхинвалы хуызән фабрикә "БТК-4"-иы директор:

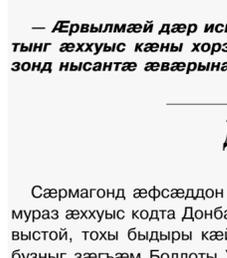
— Куыстуат канд хәәүгә продукци нә уадзы, фәлә ма дәтты нә куыдҗытә фәлтәрддзинад, кәнынц арәхстдҗындәр, дәсныдәр, хәәпәерисдҗындәр. Уый фәрцы та ахадгәдәр у фабрикәйи архайд әмә йә пайда әппәт республикәйән.

Цхуырбаты Таймураз, Цхинвалы хуызән фабрикә БТК-4 хуызәг:

— Мә бон зәгьын у афтә. Ныртәккә мах цы мызд исәм фабрикәйи, ахәм нә республикәйи никәмән ис. Стәй раздәр дәр нә уыди. Вәйиы афтә, әмә бинонтәйи куы әрмәст иу адәймаг — ацы хуызән фабрикәйи. Әмә уымәй дары бинонтә!

Хаситы Маргарита, Хуссар Ирыстоны паддзахадон университеты студенткә:

— Әрвылмәй дәр исын Боллоты Таймуразы номыл стипенди. Уый мәнән тынг әххуыс кәны хорз ахуыр кәнынән әмә мә размә дарддәры бәрзонд нысантә әвәрынән.

Дызәрдыг мачи кәнәд!

Сәрмагонд әфсәддон операциян йә тәккә райдайәнәй дәр Боллоты Таймураз әххуыс кодта Донбассы хәаххәндҗытән. Әмә йәм нә хәстонгә әрбарвыстой, тохы быдыры кәй систой видеомә, ахәм ныв сә арфәтимә: "Зәрдиаг бузныг зәггәм Боллоты Хәзыбәдҗы фырт Таймуразән әмә йә ләппу Боллоты Таймуразы фырт Иналән — дзәбәхә фәсәддон уәләдәрәс әмә әндәр ахадгә әххуысы тыххәй. Уәлахиз уыздән мах, ууыл дызәрдыг мачи кәнәд!

Спортивон фидиуэг

Футбол

”Аланыстон” та фæкъуыыхцы

Ивгъуыд сабат æмæ хуыцаубоны Уæрæсейы фыццаг къорды футболон чемпионаты командæтæ акодтой сæ 23-æм хъæзтытæ.

Дзæуджыхъæуы ”Аланыстон” 19 мартыйы уазæгуаты фембæлд, чемпионаты 17-æм бынаты чи ахта, Ульяновскы командæ ”Волгæ”-имæ ”Алани”-ийæн уыцы бон йæ рæнхъыты уыдысты: **Ростислав Солдатенко, Багаты Алан, Хъоцыты Хетæг, Сауллохты Давид** (36’ — Бутаты Аллон), **Цæраты Алан** (65’ — Артур Галоян), **Хосонты Хетæг, Гуырцъыты Батрадз, Хæбæлаты Алан** (81’ — Аршак Корян), **Максим Петров** (65’ — Андрей Мазурин), **Николай Гиоргбиани** (65’ — Бахъаты Михал) æмæ **Ислам Машуков**.

Ирыстоны футболуардджытæ сæ зæрдæ дардтой сæ уарзон ”Аланыстон” азы азы фыццаг дьууæ хъазты хæрæгсæст кæй фæцис, уый фæстæ сæ иузæрддон фарсæхæджытæ зæрдæтæ сæ уæлахизæй кæй барухс кæндзысты, ууыл.
Æвæццæгæн, нæ футболитæ сæхæдæг дæр афтæ хуыды кодтой æмæ хъазтæн йæ тæккæ райдайæны размæ атындзыдтой. Фыццаг дæс минутæ алайнагтæ фысымты дуары цур сарæзтой æртæ тæссаг уавæры, фæлæ Ислам Машуков, Максим Петров æмæ Гуырцъыты Батрадзы цæфты фæстæ пурти сæ дуары батæхын нæ бакуымдта.
Уазджытæ размæ бырсынмæ кæй тырндтой, уымæй фысымтæ итæг хорз спайда кодтой дьууæ хатты. 13-æм минутыл алайнагтæ рæддæй æруагътой æмæ нал фæцæрæхъысты фысымты æвиппайды ныббурст бауромынкæ. ”Волгæ”-ийæ размæбырсæг **Герман Паскины** бауромæг нæ фæцис,

дæр цыдис фысымты фæзы хайы. Цыбыр рæстæгмæ алайнагтæ фысымты дуармæ бацæуæнмæ кувымонæй æрбалæвæрдтой 5-7 хатты, фæлæ дзы иуы фæстæ дæр пурти дуары бакъуырын нæ бакуымдта. Ноджы ма итæг сæрæн хъазт кодта ”Волгæ”-ийæ дуаргæс **Андрей Климович**.
Хъазты дыккаг æмбисы дæр пурти фылдæр уыдис уазджытæм. Сæ ныббурстытæ уыдысты бирæ, фæлæ фысымтæ æнæхъæн коман-

рон цыдысты 2-æм бынаты, уæд ныр æрхуыдысты 4-æм бынатмæ. Футболуардджыты зæрдæ хъайы, сæ уарзон командæны архайдыл сæйраг тренеры ащд хуыздæрырдæм куы нæ фæзына, уымæ.
”Аланыстон”-ы разамонджытæ куыд зæгъынц, афтæмæй уыдон архайынц, цæмæй афтæ ма рауайа.
”Аланыстон” йæ радон, 24-æм хъазт акæндзæн 25 мартыйы Грознайы, Хъазаны командæ ”Рубин”-имæ.

пурти æнцонæй ”Аланыстон”-ы дуары фæмиддæг кодта. Афтæмæй 15-æм минутыл хыгъд ссис 2:0 ”Волгæ”-ийæ пайдайæн.
Уазджытæ уый фæстæ ноджы зæрдидæгæй атындзыдтой размæ. Пурти фылдæр уыд алайнагтæм. Сæ ныббурстытæй иу 19-æм минутыл фæрæстмæ, æмæ Хæбæлаты Аланы æрбалæвæрдмæ хорз фæцæрæхъст Гуырцъыты Батрадз. Йæ цæфты фæстæ хыгъд ссис 2:1, æмæ та уазджытæ атындзыдтой размæ. Хъазт фыл-

дæйæ дæр хъазуатонæй хъæхъæдтой сæ дуармæ бацæуæнтæ, æмæ уый ныхмæ хъæуæг мадзæлтæ саразын алайнагты кувуы нал бантыст. Хъазт ахицæн ”Волгæ”-ийæ пайдайæн 2:1 хыгъдæй.
”Аланыстон” чемпионаты уалдыгон хайы цы æртæ хъазты акодта, уым 9 очконы бæсты бакуыста æрæвæст-дæр 2. Кæй зæгъын æй хъæуы, уый тынг фæкъуылымпы кодта нæ командæны размæхъæд. Кæд æмæ фæ-

23-æм туры командæты ерыстæ ахицæн сты æмæ хыгъдтимæ: ”Нефтехимик” — ”Волгар” — 1:1, ”Хуьбан” — ”Велес” — 3:2, ”Волгæ” — ”Аланыстон” — 2:1, ”Балтика” — ”Акрон” — 1:1, ”Динамо” — ”Махачкала” — ”Краснодар-2” — 1:0, ”Родина” — ”СКА-Хабаровск” — 2:0, ”Енисей” — ”Арсенал” — 1:0, ”Уфа” — ”Шинник” — 1:2, ”КамАЗ” — ”Рубин” — 0:0.

БАСКАТЫ Уырызмæг

Фæндагон фæтк

Рынчындонмæ бахаудтой

Тагъд медицинон æххуысы æмæ ”Лада Гранта” хæдтулгæтæ кæрæдзи кæм сиватой, Дзæуджыхъæуы Хетæджы-фырты æмæ Цæголы-фырты уышты тигъыл рауад ахæм фæндагон-транспортон бæллæх.

Фыдбылызы аххосæй цалдæр адæймаджы хыгъдард байгæфтой. Цæгат Ирыстоны Мидхъуыддæгты министрды минæвары ныхасмæ гæсгæ, Хетæджы-фырты уынджы чи фæцæйыд, рог хæдтулгæйы скъæрæг-сылгоймаг тагъд медицинон æххуысы хæдтулгæйæн фæндаг нæ радтой, æмæ афтæмæй хæдтулгæтæ кæрæдзи сиватой.

”Фæндагон-транспортон бæллæхы аххосæй хæдтулгæты скъæрджытæ æмæ тагъд медицинон æххуысы хæдтулгæйы дьууæ бæллæццон цæфтæй бахаудтой рынчын-донмæ, — фыст ис хуыс-ынгæнинаджы.

БÆЗЗАТЫ Алинæ

Арфæ Газет ”Рæстдзинад”-ы кудджытæн
Зынарæг редакцийы кудджытæ!
Зæрдæбын арфæтæ уын кæнын уæ сæдæ азы юбилейы фæдыл.
Бирæ æнуысты фæлтæрай-фæлтæрма цæрæд, нæ кадджын, хистæртæ бындур кæмæн сæвæрдтой, æмæ нын национ хæзна чи ссис, уыцы иунæг газет ”Рæстдзинад!”
”Æрвълбон нæ хæдзæрттæм куы æрбацæуы, уæд ыл алы ирон хæдзар дæр тынг баццæуы, цыма нæм нæ ивгъуыды арфæй нæ фыдæлтæ ныхæс арбайхъуысы, арфæ фæкæсы адæймагæ.

Æнустæм цæр, нæ уарзон газет ”Рæстдзинад!”
Редакцийы коллективæн та ноджы фылдæр æнтыстдзинæдтæ сæ къухы бафтæд, æмæ уыл рæсугъд бæрæгбæттæ кæнæд!

ХÆМЫЦАТЫ-САУТÆТЫ Малетæ, горæт Налцыкк

Ирон адæмон бæрæгбæттæ
Национ музейы ащд Тутырты бæрæгбон

Цæгат Ирыстоны ащд Тутырты бæрæгбон. Уый тыххæй фехъусын кодта Дзæуджыхъæуы администрацийы пресс-службæ.

Бæрæгбонмæ æрбацæуы уазджытæ Донецкы республикæйæ, Мæскуйæ, Екатеринбургæй æмæ Краснодарæй.

Фольклорон-этнографин фестивалы архайджытæ уыдысты алы кары адæймæгтæ. Национ музейы

архайдтой ирон хæринагтæ кæныны мастер-къласты, сæ иуы сфыктой мæнæуæй дзæрна. Фадат уыд чыри-

Сарæзтой йæ Дзæуджыхъæуы администрацийы культурæйы Управлени

кæрты равардтой алыхуызон тематикон равыдтытæ. ”Æрбацæуджытæ цымыды-сыйы чыдысты кувæрдзæмæ, ам сын сæ тыхтæ бавзары-наын уыд фадат.
Бæрæгбон уазджытæ

тæ, бæгæны æмæ кæсæгæй саходын дæр. Тутырты бæрæгбонны фынгыл нæ фæтчы фыдзыгæл æвæрын. Фæс-сивæд сæ тыхтæ æв-зæрстой адæмон спорты хуызтæй.

æмæ Цæгат Ирыстоны æф-сæвдон-патриотон хъомы-лады центр, бахуыс сын кодта Национ музей.
ГУГКАТЫ Жаннæ

Сывæллоны хъомылад домь уæлдай цæстдард

(Райдайæн 2 фарсыл)

Уый фæдыл байгом кодтам туристон къорд ”Аланыстон”. Аутизм, невроз æмæ сывæл-лæтты райрæзты фæстæзæд сты нæ ”хæснады лыггæнинаг фарстыты уй хай. Иннæ хай хауы сывæллæтты хистæр кармæ — маст, химарыны фæнд æмæ æндæр цыдæртæ.

ахуырадон æмæ психологон куджыты æмгуыстæй бирæ аразгæ у. Ахуырад, æнæни-здинад хъæхъæнынады ми-нистрад æмæ иннæ бæрзон куджыты æмархайд скæнид иумæйаг системæ, йæ фæрцы ис гæнæн химарыны фæтк афойнадыл алыг кæнын. Кæд сывæллоны фæнд кодта, уæд-дæр æй ис бауромæн æмæ бахъæхъæнæн æвирхъау ца-уæй. Абон уымæн арæст цæ-уыл алыхуызон мадзæлттæ æмæ, зæрдидæгæй нæ куыст куы кæнæм, уæд нæ кæстæр-ты фидæн тæссаг уавæры нæ уыдзæн.

— Дæумæ кунд кæсы, æрдзы руджы ис фæхуыз-дæр кæнæн сывæллоны психикон уавæрæн?
— Æрдз кæд сывæллæтты кæронмæ нæ сдзæбæх кæна, уæддæр сын сæ миддунейæн уыдзæн хорз дзæбæгæнæн мадзал.

— Нæ кæстæртæм нæ хъус куы дарæм, уæд ца-вæрдæр аххосæгтæ ис аиу-варсгæнæн?
— Ныййарджытæ алы хатт нæ бафиппайынц сæ кæстæры фæткы ногдзинæдтæ. Стæй сывæллоны æмгæрттæ, кæнæ æмбæлттæ басусæг кæнынц цавæрдæр цаутæ. Нæй гæ-нæн, цæмæй ма бафиппайы кæстæры цыдæр æнахуыр хи-дард. Кæд сæ бафиппайæм, уæддæр чидæртæ ахуыды кæнынц, ома нæ бакæндзæн афтæ. Фæлæ арæх афтæ æр-цæуы, æмæ, адæймаг йæхи цардæй куы ахицæн кæны, уæд æй чи зыдта, чи йын бан-кæрдта йæ мидхуыды, науæд та, кæмæн раргом кодта йæ фæнд, уый йæхи удхарæй фæ-мары, мæ бон æй уыд, зæгъ-гæ, фæрвæзын кæнын, аныхæс кæнын, фæлæ ныц сарæзтон, зæгъгæ.

— Чи амарыны цаутыл куы дæуарæм, уæд та?
— Цæгат Кавказы химарыны æгъдауæй цардæй ахицæн адæмы нымæц у, хуссайраг-ныгуылæн регионмæ абар-гæйæ, къаддæр, ома дæс-гæйттæй дæр нæ цæуы нымæд. Уый сайт ”Если быть точ-ным”-ы статистикæмæ гæсгæ, уахуынд ”Уæрæсейы катæйы регионты рейтинг. Наркотик-тæ, карз нозт, и амарын, кæм æмæ цæй тыххæй амæлы фылдæр адæм”. Рейтингомæ гæсгæ нæ республикæ лæууы 9-æм бынаты æмæ гом кæны Цæгат Кавказы республикæты рейтинг, кæзы æхгæны Цæ-цæн. Уым цæрджыты иумæйаг нымæцыл химарыны ахицæн 9 адæймаджы, Белгороды та — 380 адæймаджы. Ирыстоны фылдæр адæм мæлы карз ноз-тæй. Фæсивæдмæ 14 азæй 24 азæм фæзыны психикон фæ-тæзæдзинад, фæзыны сæм депрессии. Уыдонæй 15 про-центы сæхи амарын. Химары-ны цауты 60 проценты ахосаг у депрессии.

— Алцъдæр уавæртæй аразгæ у. Ацы фарстайы социалон, æмæ Цæгат Ирыстоны æф-сæвдон-патриотон хъомы-лады центр, бахуыс сын кодта Национ музей.

— Бузныг, Эрик.

Ныхас ныффыста ГОБОЗТЫ Агуындæ

Аивад

Æнæ дзырддæг эпизодай

Спектакл ”Цолайы чындзæхсæв” Ирон театры репертуармæ æрбадæхдзæн. Ныридагæн театрдуатæ 1 апрелмæ билеттæ паракатæй æлхæнын райдыдтой.

Спектакл равыдзынмæ хъавынц 28 апрелы дæр. Театры директор **Дудайты Чермен** ”Основе”-ийæн куыд радзырдта, афтæмæй, аивадуардджыты хай чи смæт-джын кодта, спектаклы эпизодтæй иуæй ахæм дзырд-бастытæ сисдзысты.

Уæ зæрдыл уын лæууын кæнæм: январы кæрон Цæ-гат Ирыстоны пысылмæтты уадæрон управленийы ми-нæвæрттæ спектаклы эпизодтæй иуæй куы рахъаст код-той, уæд хъаугъайаг уавæр сæвæрдæ. Спектакл репер-туарæй кæй сисдзысты, муфты **Гуæцæлты Хадзыму-ратимæ** фембæлды фæстæ театры разамынд уый тых-хæй хабар фехъусын кодта. Дзырддæг эпизод сисын кæй æмбæлы, театрдуатæ æмæ зæрдæ ахæм фæндон ба-хосæсæг муфтиат дæр амынд хабар банымадтой æвзæ-рыл.

РУБАЙТЫ Зæринæ

Мыхуыры хабæрттæ

Фыццаг хатт рухс федта

Нæ республикæйы мыхуыры æмбырдондæй рацыдысты ирон дра-матургы уацмæтæ. Чынгъ хуынын — ”Антология осетинской дра-матургии”. Бацыдысты йæм Хетæгкаты Къоста, Гуырдызеты Блаш-ка, Кочыстаты Розæ, Брыгънаты Елбыздыхъо, Хъорнаты Дауыт, Тока-ты Алыхан æмæ иннæ драматургы уацмæтæ. Уыдонæй бирæтæ фыц-цаг хатт мыхуыргонд æрцыдысты æнæхъæнæй.

Чынгъ саразыны хуыды фæзынд **Аидæ Харкиладзæмæ**.

— Ахæм фæнд мæм рагæй уыд. Нæ республикæйы курсы 7 театры, ис нын хъæздæг театралон бынтæ. Фæстæг 30 азы бирæ цæмæйдæрты фæцъуæ стæм, фæлæ нæ зæрдæ уыд, театралон сценæйыл цы уацмæтæ æвæрд æрцæуынц, уыдон уымæ æр-бамбырд кæнын æмæ сæ мыхуыры рауадзын.

Антология Осетинской Драматургии

Чынгъ рухс федта культурон хъæлпæрсты президентон фонд æмæ республикæйы Театралон ар-хайджыты цæдисы æххуыстæй. Ба-куыста йыл рауагъдæд ”Харизма”. Йæ фыццаг томы ис 500 фарсы. Мыхуыргонд чынгъæй дарддæр ма сарæзтой нымæцон дæр, цæмæй ирон авторытæ сфæлдыстæдмæ фыл-дæр адæм базонгæ уой. Нывтæй йæ саив кодта Цæгат Ирыстоны сгъыхт ныгæнæг **Саулаты Сергей**.

Ирон драматургытæ пысæтæм гæсгæ лекцитæ стыр ахъаз сты ирон филологийы факультеты студенттæн дæр. Уыдонæй фæрцы студенттæ зон-гæ кæнынц ирон адæмы цард æмæ æгъдаутимæ. Фыццагкурсон **Бæ-рройты Миланæ** ныридагæн зонгæ у Брыгънаты Елбыздыхъойы сфæл-дыстæдмæ. Йæ зæрдæмæ арфдæр айста драмæ ”Дьууæ хойы”. Мила-

ХЕТАГКАТЫ Зæлианæ

РЕКЛАМÆ, ХЪУСЫНГÆНИНÆГТÆ

Срæстгæнинаг

Паддзахадон исбоны уынаффæйады федералон агентды цæгатирæстойнаг территорион управлени хъусын кæны: ацы азы 15 мартыйы № 42 газет ”Рæстдзинад”-ы мыхуыргонд аукцион саразыны æмæ кувæрдæттæ барвитыны тыххæй хуысгæни-наг ныммыуыр кæнын æмбæлы мæнæ ахæм уа-гæй:
Аукцион ацæудзæн 2023 азы 11 апрелы Мæс-куыйы рæстгæмæ гæсгæ 10.00 сахатыл. Кувæрдæ-ттæ барвитæн ис 2023 азы 22 мартыйæ 7 апрелмæ.

Территориальное управление Федерального агентства по управлению государственным имуществом в РСО-Алания сообщает, что в информационном сообщении, опубликованном в газете ”Рæстдзинад” от 15 марта 2023 г. № 42, информа-цию о дате аукциона и сроках подачи заявок изло-жить в следующей редакции.
Аукцион состоится 11 апреля 2023 г. в 10.00 час. по московскому времени. Заявки принимаются с 22 марта по 7 апреля 2023 г.

Хома.м уæ!

УФ-йы аивæдты сгъыхт архайæг, РЦИ-Аланийы адæмон артист, Цæгат Ирыстоны фыццаг профессион балетмейстер **Уарзынаты Хадзымæлы** райгуырды 85 азы кадæн Адæмон сфæлдыстæды республикон хæдза-ры (раздæры Металлургыты культурæйы галуан) 24 мартыйы, майрæмбон, 18 сахатыл уыдзæн йæ сфæлдыстæдон номарæн изер.
Архайдзысты дæу Цæгат æмæ Хуссар Ирыстоны, Цæгат Кавказы республикæты профессион æмæ хи-хъæшæрæисадон адæмон кафт æмæ зарды ансамблтæ æмæ вокалон къордтæ.
Бацæуæн ис лæвар.

Домашние соленья:
квашенная капуста, маринованная капуста с куркумой и с болгарским перцем, соленые огурцы и помидоры.
ТЕЛ.: 8-906-188-38-83.

Номыры радхъæссæг редактор — Баскаты Уырызмæг.
Рауагъды редактор — Гæззаты Фатимæ.
Дизайн: 1-аг фарсæн — Рубайты Нелли; 2-аг фарсæн — Халиты Изæ; 3-аг æмæ 4-æм фарсæн — Гуыцмæзты Зæринæ.
Корректортæ: 1-аг фарсæн — Гæллойты Наташæ; 2-аг фарсæн — Фæрнаты Мæдинæ; 3-аг фарсæн — Дзоцъыты Тамарæ; 4-æм фарсæн — Кæлухты Фатимæ.

”Рæстдзинад” цæуы кувæры 5 хатты
Газет уадзынц: РЦИ-Аланийы Парламент, РЦИ-Аланийы Хиуауад, паддзахадон бюджетон куысæдон ”Республикон адæмон газет ”Рæстдзинад”-ы редакци
Газет регистрационд æрцыд Бастандынады, информацийы технологитæ æмæ дзыллон коммуникацыйы къæбæз архаймæ цæстдардæ федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы 2012 азы 30 мартыйы (регистрацион номыр № Ту 15-00063)
Сæйраг редактор ХОЗИТЫ Барис
Сæйраг редакторы исæн уат — 25-96-27.
Сæйраг редакторы хæдидджытæ: Бутаты Эльзæ — 25-63-19, Сланты Аслан — 25-94-37, Бæрзон нымæрдæр: Саутæты Тамилæ — 25-93-68, Шеф-редактортæ: Касаты Батрадз — 25-93-74, Абайты Эдуард — 25-99-33. Рауагъды редактортæ: Баскаты Эльзæ, Гæззаты Фатимæ — 25-91-89, Сæйраг бухгалтер: Дойаты Ленæ — 25-94-19, Уацæджытæ: Гасанты Валери — 25-96-50, Баскаты Уырызмæг — 25-96-31, Гугкаты Жаннæ — 25-96-50, Дедæгкаты Зæлианæ — 25-94-57, Хойбæйты Галинæ — 25-90-54, Гобозты Агуындæ, Цæгæраты Эльмирæ — 25-96-16. Къамиссæг: Хъайыртæ Дианæ — 25-91-88. Сайты редактор: Хозиты Дзæрæссæ — 25-90-54. Рекламæйы хайды сæргълæууæг: Бызыккаты Земфирæ — 25-67-03. Корректортæ — 25-93-36, компьютерон цех — 25-93-97.
Нæ газетæй ист æрмæджæй æндæр мыхуырон рауагъды пайдæгонд куы цæуа, уæд хуыамæ æнæмæнæг бæрæгбонд уа, ”Рæстдзинад”-æй йæ кæй систой, уый.
Фыстæвджытæ, кувæхъыстæ, къам-тæ æмæ нывтæн рæстæй нæ дæттæм, стæй сæ автортæм дæр фæстæмæ нæ ”ри-вæтæм.
Газеты цы æрмæджæй рацæуа, уы-донц бæрзондзинад хæссынц сæ автортæ.
Рекламæ æмæ хуысгæнинагты тыххæй ”Рæстдзинад”-ы редакци йæхимæ бæрзондзинад нæ исы.
Редакци, рауагъдæд æмæ типографийы адрес:
362015, РЦИ-Алани, Г. Дзæуджыхъæу, Къостайы проспекты, 11.
Мыхуыргонд цæуы акционерон æвæндæд ”Ирыстон”-ы полиграфсервис”-ы
Офсетон мыхуыр 1.88 мыхуырон сыфы. Газет цæуы кувæры фонд хатты. Индекс 53901. Тираж 3474. Заказ № 287. Мыхуырмæ хуыамæ фыст æрцæуа — 18.00. Мыхуырмæ фыст æрцæуа — 18.00.
Email: rastdzinad@mail.ru Сайт: www.rastdzinad.ru